

VZOREC 9

I. DEL

1. Katera živa bitja omogočajo življenje vsem ostalim živim bitjem na Zemlji? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Porabniki.
- B Avtotrofi.
- C Heterotrofi.
- D Razkrojevalci.

3

2. Katera živa bitja so endemiti? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Tista, ki so prisotna v vseh ekosistemi.
- B Tista, ki jih najdemo na zelo omejenih področjih.
- C Samo živali.
- D Samo rastline.

3

3. Kaj se nahaja na spodnjem delu lista praproti? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Zarodek nove praproti.
- B Spolne celice.
- C Trosovnik s trosi.
- D Praprotno seme.

3

4. Kaj izmed naštetega ni značilnost žuželk? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Glava, oprsje in zadek.
- B Trije pari nog.
- C Sestavljene oči.
- D Škrge.

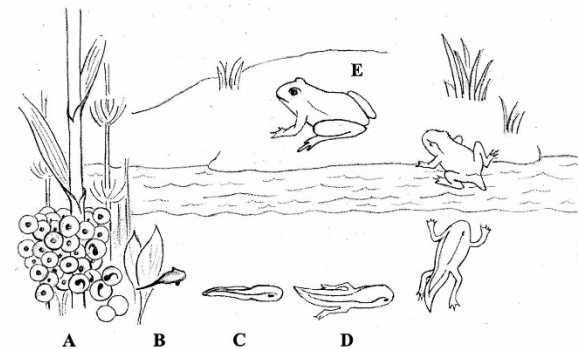
3

5. Katera izmed trditev ne drži za ribe kostnice? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Imajo ogrodje iz kosti.
- B Njihovo telo pokrivajo luske.
- C Nimajo ribjega mehurja.
- D Imajo škržni poklopec.

3

6. V stolpcu so našteje stopnje v razvoju žabe. Na črto pred posamezno stopnjo vpiši črko, ki označuje to stopnjo na sliki.

- 1 ____ žabji mrest
- 2 ____ paglavci, ki imajo zunanje škrge
- 3 ____ škrge se selijo v notranjost telesa
- 4 ____ razvijejo se pljuča

12

7. Obkroži črko pred pravilnim nadaljevanjem povedi.

Hrbtenica ima obliko dvojnega S, ki je posledica:

- A prilagoditve na sedenje,
- B ležanja na slabem ležišču,
- C prevelike telesne teže,
- D prilagoditve telesa na pokončno hojo in držo telesa.

3

8. V levem stolpcu so naštetih nekateri organski sistemi pri človeku. Na črto pred posameznim organskim sistemom v levem stolpcu vpiši ustrezno črko iz desnega stolpca.

1 ____ prebavila	A hipofiza
2 ____ dihala	B ledvice
3 ____ izločala	C kost
4 ____ gibala	D sapnik
	E oko
	F jetra

12

9. Obkroži črko pred pravilnim nadaljevanjem povedi.

Temeljna naloga živčevja je:

- A prenos kisika po telesu,
- B prevajanje vzbujenja po telesu,
- C oksidacija hrane,
- D spolni razvoj organizma.

3

10. Pljučne mehurčke obdajajo krvne kapilare. Katera je glavna naloga teh kapilar? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Pljučnim mehurčkom prinašajo ogljikov dioksid in hrano.
- B Pljučnim mehurčkom prinašajo kisik.
- C Varujejo pljučne mehurčke.
- D V njih se vrši izmenjava kisika in ogljikovega dioksida.

3

II. DEL

11 A

Tako kot vsaka rastlina in žival se razmnožuje tudi človek. To mu omogočajo spolni organi, v katerih nastajajo spolne celice. Z razmnoževanjem se nadaljuje vrsta iz roda v rod.

- a) Bine je fant prijetnega videza, ki se rad zabava. Udeležuje se zabav v svoji okolici, navezuje spolne stike z mnogimi neznanimi dekleti in pri tem nikoli ne uporablja kondoma. Njegovo početje je neodgovorno. Pojasni, zakaj.

_____

_____

3

- b) Naštej tri mehanska sredstva, ki ščitijo pred nezaželeno nosečnostjo.

- A _____
- B _____
- C _____

3

- c) Kako še drugače imenujemo moške spolne celice in kje nastajajo?

Moške spolne celice imenujemo tudi _____,

nastajajo pa v _____.

3

11 B

Kri je nepogrešljiva tekočina v našem telesu. Večja izguba krvi je življenjsko nevarna. V takih primerih je potrebno kri nadomestiti. Nadomestimo jo s transfuzijo krvi. Mnogo zdravih ljudi prostovoljno daruje kri.

a) Kri je zgrajena iz krvnih celic in krvne plazme. Naštej tri vrste krvnih celic.

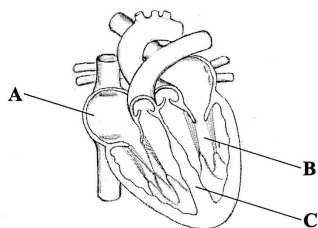
A _____

B _____

C _____

3	
---	--

b) Srce je organ, ki poganja kri po žilah. Na sliki je prikazana njegova zgradba.

Poimenuj tri dele srca, ki so na sliki označeni s črkami.

A _____

B _____

C _____

3	
---	--

c) Postati krvodajalec je zelo humano dejanje. Pojasni, zakaj.

_____

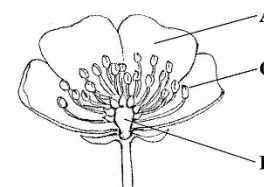
_____

3	
---	--

12 A

Za kritosemenke so značilni cvetovi.

a) Slika prikazuje cvet kritosemenke.

Poimenuj tri dele cveta, ki so na sliki označeni s črkami.

A _____

B _____

C _____

3	
---	--

b) Iz česa je zgrajeno cvetno odevalo in kakšno nalogo opravlja?

Zgradba: _____

Naloga: _____

_____

3	
---	--

c) Kaj vsebuje pelod ali cvetni prah?

_____

Kje se zgodi oploditev?

_____

3	
---	--

12 B

Živa bitja razvrščamo v štiri kraljestva: rastline, živali, glive in cepljivke.

- a) V katero kraljestvo spada večcelični organizem, ki je avtotrofen in ima celice z izoblikovanim jedrom in celično steno?

_____

V katero kraljestvo spada cnocelični organizem, ki je avtotrofen in ima celice brez izoblikovanega jedra?

_____

V katero kraljestvo spada večcelični organizem, ki je heterotrofen in ima celice z izoblikovanim jedrom in brez celične stene?

_____

3

- b) Na starih prikazih rastlinskega kraljestva so tudi glive.

Zakaj je to napačno?

_____

_____

Kam uvrščamo glive danes?

_____

3

- c) Predstavniki kraljestva cepljivk (bakterij) se prehranjujejo na različne načine, so avtotrofni in heterotrofni organizmi. Nekatere povzročajo tudi bolezni pri ljudeh.

Naštej dve skupini organizmov, ki jih uvrščamo v kraljestvo cepljivk.

_____

Kako se imenujejo zdravila, s katerimi zdravimo okužbo z bakterijami?

Okužbo z bakterijami zdravimo z _____.

3

13 A

Učenci so na naravoslovnem dnevu nabirali rastline v mrtvem rečnem rokavu. Rezultate meritev so vpisali v preglednico.

Področje	Rastline
ob nabrežju rečnega rokava	rogoz, trst, šaš, perunika
zakoreninjene v vodi in plavajoče	beli lokvanj, rumeni blatnik
zakoreninjene in potopljene v vodi	vodna mešinka
plavajoče na vodi	vodna leča, salvinija

- a) Katere rastline so našli zakoreninjene v vodi?

_____

_____

3

- b) Kakšno vlogo imajo venčni listi pri lokvanju?

_____

Salvinija je edina vodna praprotnica, ki raste v Sloveniji. Ali cveti?

_____

3

- c) Naštej tri rastlinske organe, ki jih imajo semenke.

A _____

B _____

C _____

3

13 B

Dogajanje v maternici ženskega telesa se ciklično ponovi v povprečju na vsakih 28 dni. Znotraj tega menstrualnega ciklusa ženska doživlja tudi majhne spremembe v telesni temperaturi. Povprečne vrednosti le-teh so navedene v preglednici.

Dnevi cikla	1. dan	7. dan	14. dan	21. dan	28. dan
Telesna temperatura	36,5 °C	36,7 °C	36,4 °C	37,1 °C	36,5 °C

a) Kateri dan v ciklu je temperatura najnižja?

_____

Kaj se zgodi ta dan?

_____

3

b) V katerem delu cikla temperatura najbolj naraste in kaj se takrat dogaja v ženskem telesu?

_____

_____

3

c) Kaj se nahaja v menstrualnem izločku?

A _____

B _____

C _____

3

14. Biološki poskus

Pri pouku biologije si v okviru praktičnega dela opazoval vpliv dejavnikov nežive narave na rast rastlin.

a) Kako ugotoviš, da nek dejavnik ne vpliva na rast rastlin?

_____
 _____
 _____

3

b) Kako prevelika količina vode vpliva na rast rastlin?

_____

2

SKUPNO ŠTEVILO TOČK: 107

Vzorec 9

I. DEL

1. B ..... 3 točke
2. B ..... 3 točke
3. C ..... 3 točke
4. D ..... 3 točke
5. C ..... 3 točke
6. 1A, 2B, 3D, 4E ..... 12 točk
(vsaka pravilna povezava 3 točke)
7. D ..... 3 točke
8. 1F, 2D, 3B, 4C ..... 12 točk
(vsaka pravilna povezava 3 točke)
9. B ..... 3 točke
10. D ..... 3 točke

II. DEL

11 A

- a) Zato, ker se lahko okuži s spolno prenosljivo boleznijo, prav tako pa lahko povzroči nezaželeno nosečnost. .... 3 točke
b) A kondom ..... 1 točka
B diafragma ..... 1 točka
C maternični vložek (spirala) ..... 1 točka
c) spermiji (semenčece) ..... 1 točka
modih ..... 2 točki

11 B

- a) A rdeča krvna telesca (eritrociti) ..... 1 točka
B bela krvna telesca (levkociti) ..... 1 točka
C krvne ploščice (trombociti) ..... 1 točka
b) A desni preddvor ..... 1 točka
B levi prekat ..... 1 točka
C srčni pretin ..... 1 točka
c) S tem dejanjem krvodajalec rešuje življenja, ker je kri nepogrešljiva življenjska tekočina. .... 3 točke

12 A

- a) A venčni list ..... 1 točka
B pestič ..... 1 točka
C prašnik ..... 1 točka
b) Zgradba: čašni in venčni listi ..... 2 točki
Naloga: venčni list privablja opraševalce, čašni listi pa ščitijo razvijajoči se cvet ..... 1 točka

- c) Moške spolne celice ..... 1 točka
V plodnici pestiča ..... 2 točki

12 B

- a) V kraljestvo rastlin ..... 1 točka
V kraljestvo cepljivk ..... 1 točka
V kraljestvo živali ..... 1 točka
b) Glive niso avtotrofne in imajo celično steno iz hitina, zato jih ne uvrščamo med rastline. .... 2 točki
V svoje kraljestvo – kraljestvo gliv ..... 1 točka
c) Modrozeleni cepljivke, bakterije (arheobakterije) ..... 2 točki
antibiotiki ..... 1 točka

13 A

- a) Beli lokvanj, rumeni blatnik, vodno mešinko. .... 3 točke
b) Venčni listi služijo privabljanju opraševalcev (žuželk). .... 2 točki
Salvinija ne cveti. .... 1 točka
c) A steblo ..... 1 točka
B korenine ..... 1 točka
C listi ..... 1 točka

13 B

- a) Najnižja temperatura je 14. dan. .... 1 točka
Ta dan pride do ovulacije. .... 2 točki
b) Temperatura najbolj naraste med 14. in 21. dnevom. .... 1 točka
Takrat jajčece potuje v maternico, le-ta pa se pripravlja na morebitno vgnezditev oplojenega jajčeca. .... 2 točki
c) A celice maternične sluznice ..... 1 točka
B kri ..... 1 točka
C odmrlo (neoplojeno) jajčece ..... 1 točka

14.

- a) Od dveh rastlin, sicer enako velikih in težkih, eno izpostavimo danemu dejavniku, drugo pa ne. Po določenem času ju primerjamo. Če sta tudi tokrat enako veliki in enako težki (seveda ne nujno toliko kot na začetku), potem ta dejavnik na rast ne vpliva. .... 3 točke
b) Zavira rast (rastlina zgnije). .... 2 točki